ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 2ας Μαΐου 2006 *

Στην υπόθεση C-341/04,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, δυνάμει των άρθρων 68 ΕΚ και 234 ΕΚ, την οποία υπέβαλε το Supreme Court (Ιρλανδία) με απόφαση της 27ης Ιουλίου 2004, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 9 Αυγούστου 2004, στο πλαίσιο της δίκης

Eurofood IFSC Ltd,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann (εισηγητή), C. W. A. Timmermans, A. Rosas και J. Malenovský, προέδρους τμήματος, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric, J. Klučka, U. Lõhmus και E. Levits, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: K. Sztranc, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 12ης Ιουλίου 2005,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο Bondi, εκπροσωπούμενος από τους G. Moss, QC, και B. Shipsey, SC, τις G. Clohessy και E. Barrington, barristers-at-law, καθώς και από τους B. O'Neil, D. Smith και C. Mallon, solicitors,

— η Bank of America NA, εκπροσωπούμενη από τους M. M. Collins και L. McCann, SC, καθώς και από τους B. Kennedy, barrister-at-law, και W. Day, solicitor,

— ο Farrell, Official Liquidator, εκπροσωπούμενος από τους M. G. Collins, SC, και D. Murphy, barrister-at-law, καθώς και από τον T. O'Grady, solicitor,

— ο Director of Corporate Enforcement, εκπροσωπούμενος από την A. Keating, principal solicitor, και τον C. Costello, barrister-at-law,

— οι Certificate/Note holders, εκπροσωπούμενοι από τον D. Baxter, solicitor, τον D. McDonald, SC, και τον J. Breslin, barrister-at-law,

— η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τον D. O'Hagan, επικουρούμενο από τον D. Barniville, barrister-at-law,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Boček,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον W.-D. Plessing,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues, J-C. Niollet και A. Bodard-Hermant,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. M. Braguglia, επικουρούμενο από τους O. Fiumara και M. Massella Ducci Teri,

— η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον P. Gottfried,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,

— η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις T. Pynnä και A. Guimaraes-Purokoski,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις C. O'Reilly και A.-M. Rouchaud-Joët,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως άπτεται της ερμηνείας του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας (ΕΕ L 160, σ. 1, στο εξής: κανονισμός).

2 Η αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας έναντι της εταιρίας ιρλανδικού δικαίου Eurofood IFSC Ltd (στο εξής: Eurofood).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

3 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, αυτού, ο κανονισμός ισχύει «για όλες τις συλλογικές διαδικασίες οι οποίες προϋποθέτουν την αφερεγγυότητα του οφειλέτη και συνεπάγονται τη μερική ή ολική πτωχευτική του απαλλοτρίωση και τον διορισμό συνδίκου».

4 Κατά το άρθρο 2 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί»:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

«α) ως "διαδικασίες αφερεγγυότητας" νοούνται οι συλλογικές διαδικασίες οι εμπίπτουσες στο άρθρο 1, παράγραφος 1, και απαριθμούμενες στο παράρτημα Α·

β) ως "σύνδικος" νοείται κάθε πρόσωπο ή όργανο αρμόδιο να διοικεί ή να εκκαθαρίζει την πτωχευτική περιουσία ή να επιβλέπει τη διαχείριση των υποθέσεων του οφειλέτη. Τα εν λόγω πρόσωπα ή όργανα απαριθμούνται στο παράρτημα Γ·

[...]

ε) ως "απόφαση" περί ενάρξεως διαδικασίας αφερεγγυότητας ή περί διορισμού συνδίκου νοείται η απόφαση δικαστηρίου [το οποίο είναι κατά νόμον αρμόδιο] κατά το δίκαιο συμβαλλόμενου κράτους να κηρύσσει την έναρξη τέτοιας διαδικασίας ή να διορίζει σύνδικο·

στ) ως "χρόνος ενάρξεως της διαδικασίας" νοείται το χρονικό σημείο από το οποίο αρχίζει να παράγει αποτελέσματα η περί ενάρξεως απόφαση, είτε υπόκειται σε ένδικα μέσα είτε όχι.

[...]»

5 Το παράρτημα Α του κανονισμού σχετικά με τις κατά το άρθρο 2, στοιχείο α΄, αυτού διαδικασίες αφερεγγυότητας περιλαμβάνει, όσον αφορά την Ιρλανδία, τη διαδικασία της αναγκαστικής εκκαθαρίσεως με δικαστική απόφαση («compulsory winding up by the Court»). Το παράρτημα Γ του ιδίου κανονισμού αναφέρεται, όσον αφορά το οικείο κράτος μέλος, στον «provisional liquidator» [προσωρινό σύνδικο] στα πλαίσια των κατά το άρθρο 2, στοιχείο β΄, συνδίκων πτωχεύσεως.

6 Όσον αφορά τον ορισμό του αρμόδιου δικαστηρίου, το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού προβλέπει:

«1. Αρμόδια για την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη. Για τις εταιρίες και τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι κέντρο των κύριων συμφερόντων είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας.

2. Όταν το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη βρίσκεται σε κράτος μέλος, τα δικαστήρια άλλου κράτους μέλους είναι αρμόδια για την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας, κατ' αυτού, μόνον αν έχει εκεί εγκατάσταση. Η διαδικασία αυτή παράγει αποτελέσματα μόνον έναντι των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που βρίσκονται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος».

7 Όσον αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο, το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει:

«Πλην αντίθετης διατάξεως του παρόντος κανονισμού, εφαρμοστέο στη διαδικασία αφερεγγυότητας και στα αποτελέσματά της δίκαιο είναι το δίκαιο του κράτους μέλους ενάρξεως της διαδικασίας [...]»

8 Ως προς την αναγνώριση της διαδικασίας αφερεγγυότητας, κατά το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού:

«Η κήρυξη της ενάρξεως μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας από τα κατ' άρθρο 3 αρμόδια δικαστήρια κράτους μέλους αναγνωρίζεται στο έδαφος όλων των άλλων κρατών μελών μόλις αρχίσει να παράγει τα αποτελέσματά της στο κράτος ενάρξεως της διαδικασίας.»

9 Το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Η απόφαση περί ενάρξεως διαδικασίας του άρθρου 3, παράγραφος 1, παράγει άνευ ετέρου σε κάθε άλλο κράτος μέλος τα αποτελέσματα που ορίζει το δίκαιο του κράτους ενάρξεως της διαδικασίας [...]»

10 Πάντως, κατά το άρθρο 26 του κανονισμού:

«Οποιοδήποτε κράτος μέλος δικαιούται να αρνηθεί την αναγνώριση διαδικασίας αφερεγγυότητας που άρχισε σε άλλο κράτος μέλος ή την εκτέλεση αποφάσεως ληφθείσας στο πλαίσιο παρόμοιας διαδικασίας αν η αναγνώριση ή η εκτέλεση πρόκειται να παράγει αποτελέσματα προδήλως αντίθετα προς τη δημόσια τάξη αυτού, και δη τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα ή ελευθερίες του ατόμου που κατοχυρώνονται συνταγματικώς.»

11 Κατά το άρθρο 29, στοιχείο α', του κανονισμού, ο σύνδικος της κύριας διαδικασίας δικαιούται να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας.

12 Το άρθρο 38 του κανονισμού που προβλέπει ότι ο διοριζόμενος από αρμόδιο δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού δικαστήριο κράτους μέλους προσωρινός σύνδικος «νομιμοποιείται να ζητήσει, για το διάστημα από την κατάθεση της αιτήσεως ενάρξεως διαδικασίας αφερεγγυότητας μέχρι την έκδοση της σχετικής αποφάσεως, τη λήψη οιουδήποτε μέτρου συντηρήσεως και προστασίας της περιουσίας του οφειλέτη που βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος, κατά το δίκαιο του κράτους αυτού».

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

13 Το άρθρο 212 του νόμου του 1963 περί εταιριών (Companies Act 1963, στο εξής: Companies Act) απονέμει στο High Court δικαιοδοσία να διατάσσει την εκκαθάριση οποιασδήποτε εταιρίας.

14 Το άρθρο 215 του Companies Act ορίζει ότι η εκκαθάριση μιας εταιρίας εκκινεί από την υποβολή, εκ μέρους της εταιρίας ή εκ μέρους ενός ή πλειόνων πιστωτών της, αιτήσεως ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου προκειμένου τούτο να διατάξει την εκκαθάριση της εταιρίας.

15 Το άρθρο 220 του Companies Act προβλέπει:

«1. Αν, πριν από την υποβολή αιτήσεως για τη δικαστική εκκαθάριση εταιρίας, ελήφθη απόφαση εκ μέρους της εταιρίας για την εκούσια εκκαθάρισή της, η εκκαθάριση της εταιρίας θεωρείται ότι έχει εκκινήσει κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως, οπότε όλες οι κινηθείσες στα πλαίσια της εκούσιας εκκαθαρίσεως διαδικασίες λογίζονται ως κινηθείσες εγκύρως, εκτός αν το επιληφθέν δικαστήριο κρίνει διαφορετικά βάσει αποδείξεων περί απάτης ή πλάνης.

2. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η εκκαθάριση μιας εταιρίας με δικαστική απόφαση λογίζεται ότι εκκινεί κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως περί εκκαθαρίσεως.»

16 Το άρθρο 226, παράγραφος 1, του Companies Act ορίζει ότι το δικαστήριο μπορεί να διορίσει προσωρινό σύνδικο οποτεδήποτε μετά την υποβολή της αιτήσεως περί εκκαθαρίσεως. Άλλως, δυνάμει του άρθρου 225 του ιδίου νόμου, ο διορισμός του συνδίκου χωρεί κατά τον χρόνο εκδόσεως της διατάξεως περί εκκαθαρίσεως. Μετά τον διορισμό του, ο «provisional liquidator» οφείλει, σύμφωνα με το άρθρο 229, παράγραφος 1, του νόμου, «να αναλάβει την ευθύνη φυλάξεως ή ελέγχου όλων των περιουσιακών στοιχείων και αντικειμένων που ανήκουν ή τεκμαίρεται ότι ανήκουν στην εταιρία».

Το ιστορικό της διαφοράς και τα προδικαστικά ερωτήματα

17 Η Eurofood καταχωρίστηκε στην Ιρλανδία ως «company limited by shares» (μετοχική κεφαλαιουχική εταιρία) το 1997 με καταστατική έδρα το International Financial Services Center (IFSC) του Δουβλίνου. Είναι κατά 100 % θυγατρική της Parmalat SpA, εταιρίας ιταλικού δικαίου. Κύριος σκοπός της ήταν η παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στις εταιρίες του ομίλου Parmalat.

18 Στις 24 Δεκεμβρίου 2003, ο Ιταλός υπουργός παραγωγικών δραστηριοτήτων κίνησε, κατ' εφαρμογήν του νομοθετικού διατάγματος 347, της 23ης Δεκεμβρίου 2003, περί των επειγόντων μέτρων ενόψει της βιομηχανικής αναδιαρθρώσεως των μεγάλων επιχειρήσεων που βρίσκονται σε κατάσταση αφερεγγυότητας (*GURI* αριθ. 298, της 24ης Δεκεμβρίου 2003, σ. 4), κατά της Parmalat SpA τη διαδικασία θέσεώς της υπό έκτακτη διαχείριση και διόρισε τον Bondi ως έκτακτο διαχειριστή της εταιρίας.

19 Στις 27 Ιανουαρίου 2004, η Bank of America NA ζήτησε από το High Court (Ιρλανδία) να κινήσει διαδικασία αναγκαστικής εκκαθαρίσεως («compulsory winding up by the Court») εις βάρος της Eurofood και να προβεί στον διορισμό προσωρινού συνδίκου. Η αίτησή της στηριζόταν στον ισχυρισμό ότι η εν λόγω εταιρία ήταν αφερέγγυα.

20 Το High Court διόρισε αυθημερόν, με βάση την εν λόγω αίτηση, τον Farrell ως προσωρινό σύνδικο («provisional liquidator»), αναθέτοντάς του την εξουσία να αναλάβει όλα τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας, να διαχειρίζεται τις εταιρικές υποθέσεις, να ανοίξει τραπεζικό λογαριασμό στο όνομα της εταιρίας και να κάνει χρήση των υπηρεσιών συμβούλου.

21 Ο Ιταλός υπουργός παραγωγικών δραστηριοτήτων υπήγαγε στις 9 Φεβρουαρίου την Eurofood στο καθεστώς έκτακτης διαχειρίσεως και διόρισε τον Bondi ως έκτακτο διαχειριστή.

22 Στις 10 Φεβρουαρίου 2004, κατατέθηκε ενώπιον του Tribunale civile e penale di Parma (Ιταλία) αίτηση περί αναγνωρίσεως της αφερεγγυότητας της Eurofood. Ως ημερομηνία συζητήσεως της υποθέσεως σε δημόσια συνεδρίαση ορίστηκε η 17η Φεβρουαρίου 2004, ημερομηνία, γνώση της οποίας έλαβε ο Farrell στις 13 Φεβρουαρίου. Στις 20 Φεβρουαρίου 2004, το επιληφθέν δικαστήριο κήρυξε εαυτό διεθνώς αρμόδιο να αναγνωρίσει την κατάσταση αφερεγγυότητας της Eurofood, εκτιμώντας ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων της βρισκόταν στην Ιταλία.

23 Με απόφαση της 23ης Μαρτίου 2004, το High Court αποφάσισε ότι, σύμφωνα με την ιρλανδική νομοθεσία, η διαδικασία αφερεγγυότητας της Eurofood κινήθηκε στην Ιρλανδία κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως της Bank of America NA, ήτοι στις 27 Ιανουαρίου 2004. Εκτιμώντας ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων της Eurofood βρισκόταν στην Ιρλανδία, το High Court έκρινε ότι η κινηθείσα ενώπιον του οικείου κράτους μέλους διαδικασία ήταν η κύρια διαδικασία.

Έκρινε επίσης ότι οι συνθήκες διεξαγωγής της ενώπιον του Tribunale civile e penale di Parma διαδικασίας δικαιολογούσαν ως εκ της φύσεώς τους, κατ' εφαρμογή του άρθρου 26 του κανονισμού, την άρνηση των ιρλανδικών δικαστηρίων να αναγνωρίσουν την απόφαση του εν λόγω δικαστηρίου. Διαπιστώνοντας ότι η Eurofood τελούσε σε κατάσταση αφερεγγυότητας, το High Court διέταξε την εκκαθάριση της ανωτέρω εταιρίας και διόρισε τον Farrell ως σύνδικο.

24 Κατόπιν εφέσεως κατά της εν λόγω αποφάσεως που άσκησε ο Bondi, το Supreme Court έκρινε αναγκαίο, προτού αποφανθεί επί της διαφοράς της οποίας επελήφθη, να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Όταν σε αρμόδιο δικαστήριο της Ιρλανδίας υποβάλλεται αίτηση για την εκκαθάριση αφερέγγυας εταιρίας και το δικαστήριο αυτό, ενώ εκκρεμεί η έκδοση της διατάξεως περί εκκαθαρίσεως της εταιρίας, εκδίδει διάταξη με την οποία διορίζεται προσωρινός σύνδικος με εξουσία αναλήψεως των περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας, διαχειρίσεως των υποθέσεών της, ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού και διορισμού συνηγόρου, με έννομη συνέπεια την αφαίρεση από τους διευθύνοντες την εταιρία κάθε εξουσίας προς ενέργεια, συνιστά η έκδοση της διατάξεως αυτής, σε συνδυασμό με την υποβολή της εν λόγω αιτήσεως, δικαστική απόφαση περί ενάρξεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας για τους σκοπούς του άρθρου 16, όπως ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των άρθρων 1 και 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000;

2) Αν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι αρνητική, συνιστά η υποβολή προς το High Court της Ιρλανδίας αιτήσεως υποχρεωτικής εκκαθαρίσεως εταιρίας έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας για τους σκοπούς του κανονισμού αυτού, δεδομένου ότι, δυνάμει διατάξεως της ιρλανδικής νομοθεσίας [άρθρο 220, παράγραφος 2, του Companies Act), η εκκαθάριση της εταιρίας θεωρείται ότι άρχεται από την υποβολή της αιτήσεως;

3) Συνάγεται από το άρθρο 3 του άνω κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 16 αυτού, ότι αρμόδιο για την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι το δικαστήριο κράτους μέλους το οποίο επελήφθη το πρώτον της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας, έστω και αν η έδρα της εταιρίας ή ο τόπος όπου, κατά την αντίληψη τρίτων, ασκείται συνήθως η διαχείριση των συμφερόντων της εταιρίας βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος;

4) Όταν,

α) οι έδρες της μητρικής και της θυγατρικής εταιρίας βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη μέλη,

β) η θυγατρική ασκεί, κατά την αντίληψη τρίτων, τη συνήθη διαχείριση των συμφερόντων της στο κράτος της έδρας της κατά τρόπον απολύτως σύμφωνο προς την εταιρική της αυτοτέλεια και

γ) η μητρική εταιρία δύναται, λόγω της συμμετοχής της και της εξουσίας της, να διορίζει τους διευθύνοντες και να ελέγχει —και πράγματι ελέγχει— την πολιτική της θυγατρικής της,

αποφασιστικοί παράγοντες για τον προσδιορισμό του «κέντρου των κύριων συμφερόντων» είναι οι προαναφερόμενοι υπό το στοιχείο β΄ ή υπό το στοιχείο γ΄;

5) Όταν αντιβαίνει σαφώς στο δημόσιο συμφέρον κράτους μέλους η αναγνώριση των εννόμων συνεπειών δικαστικής ή διοικητικής αποφάσεως σε σχέση με ορισμένα φυσικά ή νομικά πρόσωπα των οποίων το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και δίκαιη ακρόαση υπέστη προσβολή κατά την έκδοση της αποφάσεως αυτής, υποχρεούται το εν λόγω κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 17 του ως άνω κανονισμού, να αναγνωρίσει δικαστική απόφαση άλλου κράτους μέλους, με την οποία έχει κινηθεί η διαδικασία αφερεγγυότητας για μια εταιρία, όταν το δικαστήριο του πρώτου κράτους μέλους έχει πειστεί ότι η απόφαση αυτή εκδόθηκε κατά παράβαση των ως άνω αρχών και, ιδίως, σε περίπτωση που ο αιτών στο δεύτερο κράτος μέλος αρνήθηκε, παρόλο που του ζητήθηκε και παρά τη σχετική διάταξη του δικαστηρίου του δεύτερου κράτους μέλους, να παράσχει αντίγραφο των ουσιαστικών εγγράφων στα οποία στηρίζεται η αίτηση στον προσωρινό σύνδικο της εταιρίας, ο οποίος έχει διοριστεί νομίμως κατά τη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους;»

25 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2004, απερρίφθη το αίτημα του Supreme Court η υπό κρίση υπόθεση να υπαχθεί στην προβλεπόμενη από το άρθρο 104 bis, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού διαδικασίας ταχεία διαδικασία.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του τετάρτου ερωτήματος

26 Με το τέταρτο ερώτημά του, το οποίο επιβάλλεται να εξεταστεί πρώτον ως εκ του ότι άπτεται εν γένει του εγκαθιδρυθέντος με τον κανονισμό συστήματος προσδιορισμού της αρμοδιότητας των δικαστηρίων των κρατών μελών, το αιτούν δικαστήριο ερωτά ποιος είναι ο αποφασιστικής σημασίας παράγοντας για τον εντοπισμό του κέντρου των κύριων συμφερόντων της θυγατρικής εταιρίας, όταν πρόκειται για μητρική εταιρία και τη θυγατρική της, οι καταστατικές έδρες των οποίων βρίσκονται αντίστοιχα σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη.

27 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το πώς πρέπει να σταθμίσει, αφενός, το γεγονός ότι η θυγατρική διαχειρίζεται συνήθως τα συμφέροντά της κατά τρόπο ελέγξιμο εκ μέρους των τρίτων και σεβόμενη την ιδία ταυτότητά της ως εταιρίας εντός του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η καταστατική έδρα της και, αφετέρου, το γεγονός ότι η μητρική εταιρία είναι σε θέση, λόγω της συμμετοχής της στο κεφάλαιο και της εξουσίας της να διορίζει τα διευθυντικά στελέχη της θυγατρικής, να ελέγχει την πολιτική της δεύτερης.

28 Το άρθρο 3 του κανονισμού προβλέπει δύο τύπους διαδικασιών. Η διαδικασία αφερεγγυότητας την οποία κινεί, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 3, το αρμόδιο δικαστήριο του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη, διαδικασία αποκαλούμενη «κύρια», παράγει καθολικά αποτελέσματα υπό την έννοια ότι εφαρμόζεται επί των κειμένων σε όλα τα κράτη μέλη εντός των οποίων ισχύει ο κανονισμός αγαθών του οφειλέτη. Αν μεταγενέστερα το αρμόδιο δικαστήριο του κράτους μέλους όπου ο οφειλέτης διαθέτει εγκατάσταση ενδέχεται να κινήσει, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του οικείου άρθρου, τη διαδικασία αφερεγγυότητας, αποκαλούμενη «δευτερεύουσα», αυτή παράγει αποτελέσματα περιοριζόμενα στα αγαθά του οφειλέτη που βρίσκονται στο έδαφος του κράτους αυτού.

29 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού διευκρινίζει ότι, όσον αφορά τις εταιρίες, το κέντρο των κύριων συμφερόντων τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας.

30 Εξ αυτού έπεται ότι, στα πλαίσια του εγκαθιδρυθέντος με τον κανονισμό συστήματος προσδιορισμού της αρμοδιότητας των δικαστηρίων των κρατών μελών, υφίσταται ιδία δικαιοδοσία για κάθε οφειλέτη συνιστώσα διακριτή από νομικής απόψεως οντότητα.

31 Η έννοια του κέντρου των κύριων συμφερόντων προσιδιάζει στον κανονισμό. Ως εκ τούτου, προσλαμβάνει αυτοτελή σημασία και κατά συνέπεια πρέπει να ερμηνεύεται κατά ενιαίο και ανεξάρτητο από τις εθνικές νομοθεσίες τρόπο.

32 Το περιεχόμενο της εννοίας αυτής αποσαφηνίζεται με τη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, η οποία αναφέρει ότι «[τ]ο κέντρο των κύριων συμφερόντων θα πρέπει να αντιστοιχεί στον τόπο όπου ο οφειλέτης ασκεί συνήθως τη διοίκηση των συμφερόντων του [και ο οποίος] είναι συνεπώς αναγνωρίσιμος από τους τρίτους».

33 Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω ορισμό, το κέντρο των κύριων συμφερόντων πρέπει να εντοπίζεται με γνώμονα τόσον αντικειμενικά όσον και αναγνωρίσιμα από τους τρίτους κριτήρια. Η σχετική αντικειμενικότητα και δυνατότητα ελέγχου εκ μέρους των τρίτων είναι αναγκαίες προκειμένου να κατοχυρώνεται η ασφάλεια δικαίου και η προβλεψιμότητα ως προς τον προσδιορισμό του αρμόδιου να κινεί κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας δικαστηρίου. Η συγκεκριμένη ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα ενέχουν ακόμη μεγαλύτερη σημασία καθόσον ο προσδιορισμός του αρμόδιου δικαστηρίου συμπαρασύρει, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού, και εκείνον της εφαρμοστέας νομοθεσίας.

34 Επομένως, για τον προσδιορισμό του κέντρου των κύριων συμφερόντων μιας οφειλέτριας εταιρίας, το προβλεπόμενο από τον κοινοτικό νομοθέτη απλό τεκμήριο εκ της καταστατικής έδρας της εταιρίας μπορεί να ανατραπεί μόνον εφόσον αντικειμενικά και αναγνωρίσιμα από τους τρίτους στοιχεία επιτρέπουν να αποδειχθεί η ύπαρξη διαφορετικής πραγματικής καταστάσεως από εκείνη που υποτίθεται ότι αντανακλά ο τόπος της καταστατικής έδρας.

35 Αυτό μπορεί να συμβαίνει ιδίως στην περίπτωση εταιρίας λειτουργούσας ως «ταχυδρομική θυρίδα», η οποία δεν ασκεί καμία δραστηριότητα στο έδαφος του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η εταιρική έδρα της.

36 Αντιθέτως, όταν η συγκεκριμένη εταιρία ασκεί τη δραστηριότητά της στο έδαφος του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η εταιρική έδρα της, απλώς και μόνο το γεγονός ότι οι οικονομικές επιλογές της ελέγχονται ή δύνανται να ελέγχονται από μητρική εταιρία εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος δεν αρκεί για την ανατροπή του προβλεπόμενου με τον κανονισμό τεκμηρίου.

37 Υπό τις περιστάσεις αυτές, στο τέταρτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι, όταν ο τυχόν οφειλέτης είναι θυγατρική εταιρία, η καταστατική έδρα της οποίας και εκείνη της μητέρας εταιρίας βρίσκονται σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη, το κατ' άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού τεκμήριο, σύμφωνα με το οποίο το κέντρο των κύριων συμφερόντων της συγκεκριμένης θυγατρικής κείται στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται η καταστατική έδρα της, μπορεί να καταστεί μαχητό μόνον εφόσον αντικειμενικά και αναγνωρίσιμα από τους τρίτους στοιχεία επιτρέπουν να αποδειχθεί η ύπαρξη πραγματικής καταστάσεως διαφορετικής από εκείνη που υποτίθεται ότι αντανακλά ο τόπος της καταστατικής έδρας. Αυτό θα μπορούσε ιδίως να συμβεί σε περίπτωση εταιρίας η οποία δεν ασκεί καμία δραστηριότητα στο έδαφος του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η εταιρική έδρα της. Αντιθέτως, όταν συγκεκριμένη εταιρία ασκεί τη δραστηριότητά της στο έδαφος του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η εταιρική έδρα της, το γεγονός ότι οι οικονομικές επιλογές της ελέγχονται ή μπορούν να ελέγχονται από μητρική εταιρία εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος δεν αρκεί για την ανατροπή του προβλεπόμενου στον εν λόγω κανονισμό τεκμηρίου.

Επί του τρίτου ερωτήματος

38 Με το τρίτο ερώτημά του το οποίο πρέπει να εξεταστεί δεύτερο ως αφορούν εν γένει το εγκαθιδρυθέν με τον κανονισμό σύστημα αναγνωρίσεως, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν, δυνάμει των άρθρων 3 και 16 του κανονισμού, δικαστήριο κράτους μέλους διαφορετικό από εκείνο όπου βρίσκεται η καταστατική έδρα της επιχειρήσεως και διαφορετικό από εκείνο όπου η δεύτερη διαχειρίζεται συνήθως τα συμφέροντά της κατά τρόπο αναγνωρίσιμο από τους τρίτους, αλλά εντός του οποίου κινήθηκε το πρώτον η διαδικασία αφερεγγυότητας, πρέπει να

θεωρηθεί ως αρμόδιο να κινήσει την κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά με τον τρόπο αυτό κατ' ουσίαν αν δικαστήριο κράτους μέλους εντός του οποίου ζητείται η αναγνώριση δύναται να ελέγξει την ασκηθείσα από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους αρμοδιότητα να κινήσει κύρια διαδικασία περί αφερεγγυότητας.

39 Όπως προκύπτει από την εικοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, ο οριζόμενος στο άρθρο 16, παράγραφος 1, αυτού κανόνας περί προτεραιότητας, ο οποίος προβλέπει ότι η διαδικασία αφερεγγυότητας που κινήθηκε σε κράτος μέλος αναγνωρίζεται σε όλα τα κράτη μέλη αφ' ης στιγμής παράγει τα αποτελέσματά της εντός του κράτους κηρύξεως της αφερεγγυότητας, εδράζεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

40 Η αμοιβαία αυτή εμπιστοσύνη κατέστησε δυνατή τη θέσπιση δεσμευτικού συστήματος διεθνούς δικαιοδοσίας, προς το οποίο οφείλουν να συμμορφώνονται όλα τα εμπίπτοντα στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού δικαστήρια, και τη συνακόλουθη παραίτηση των κρατών μελών από τους κανόνες της εσωτερικής νομοθεσίας τους περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως αλλοδαπών αποφάσεων υπέρ ενός απλουστευμένου μηχανισμού αναγνωρίσεως και εκτελέσεως δικαστικών αποφάσεων στο πλαίσιο διαδικασιών αφερεγγυότητας [βλ. κατ' αναλογία, επ' ευκαιρία της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών), αποφάσεις της 9ης Δεκεμβρίου 2003, C-116/02, Gasser, Συλλογή 2003, σ. I-14693, σκέψη 72, και της 27ης Απριλίου 2004, C-159/02, Turner, Συλλογή 2004, σ. I-3565, σκέψη 24].

41 Σύμφυτο με την ανωτέρω αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης είναι το επιλαμβανόμενο αιτήσεως περί κινήσεως κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας δικαστήριο κράτους μέλους να ελέγχει την αρμοδιότητά του υπό το φως του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού, ήτοι να εξετάζει αν το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη βρίσκεται εντός του οικείου κράτους μέλους. Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο έλεγχος αυτός πρέπει να πραγματοποιείται τηρώντας τις βασικές δικονομικές εγγυήσεις που απαιτεί η διεξαγωγή μιας δίκαιης δίκης (βλ. σκέψη 66 της παρούσας αποφάσεως).

42 Αντιστρόφως, όπως διευκρινίζεται με την εικοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης απαιτεί τα δικαστήρια των άλλων κρατών μελών να αναγνωρίζουν την απόφαση περί κινήσεως κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας, χωρίς να δύνανται να ελέγχουν την εκ μέρους του πρώτον επιληφθέντος δικαστηρίου εκτίμηση ως προς την αρμοδιότητά του.

43 Αν ο ενδιαφερόμενος διάδικος, εκτιμώντας ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη βρίσκεται σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο όπου κινήθηκε η κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας, προτίθεται να αμφισβητήσει την ασκηθείσα εκ μέρους του δικαστηρίου που κίνησε την ανωτέρω διαδικασία αρμοδιότητα, σ' αυτόν εναπόκειται να κάνει χρήση, ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου η διαδικασία κινήθηκε, των προβλεπομένων από το εθνικό δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους ενδίκων μέσων κατά της αποφάσεως περί ενάρξεως της διαδικασίας.

44 Επομένως, η απάντηση που προσήκει στο τρίτο ερώτημα είναι ότι το άρθρο 16, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού έχει την έννοια ότι η κινηθείσα από δικαστήριο κράτους μέλους κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας πρέπει να τύχει αναγνωρίσεως από τα δικαστήρια των λοιπών κρατών μελών, χωρίς τα τελευταία να έχουν τη δυνατότητα ελέγχου της αρμοδιότητας του δικαστηρίου του κράτους ενάρξεως της διαδικασίας.

Επί του πρώτου ερωτήματος

45 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν συνιστά απόφαση περί κινήσεως διαδικασίας αφερεγγυότητας, κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού, η απόφαση με την οποία δικαστήριο κράτους μέλους, επιληφθέν αιτήσεως προς εκκαθάριση αφερέγγυας εταιρίας, διορίζει, πριν από την έκδοση διαταγής περί της εκκαθαρίσεως, προσωρινό

σύνδικο διαθέτοντα εξουσίες συνεπαγόμενες, κατά νόμο, στέρηση των διευθυντικών στελεχών της επιχειρήσεως της εξουσίας να ενεργούν.

46 Όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κανονισμού, οι διαδικασίες περί αφερεγγυότητας επί των οποίων τυγχάνει εφαρμογής, πρέπει να ανταποκρίνονται σε τέσσερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Πρέπει να πρόκειται για συλλογική διαδικασία, θεμέλιο της οποίας είναι η αφερεγγυότητα του οφειλέτη, η οποία συνεπάγεται τουλάχιστον τη μερική πτωχευτική απαλλοτρίωσή του και οδηγεί στον διορισμό συνδίκου.

47 Οι ανωτέρω διαδικασίες απαριθμούνται στο παράρτημα Α του κανονισμού και ο κατάλογος των συνδίκων απαντά στο παράρτημα Γ αυτού.

48 Στόχος του κανονισμού δεν είναι η θέσπιση ενιαίας διαδικασίας αφερεγγυότητας, αλλά, όπως προκύπτει από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του, η διασφάλιση του ότι «λειτουργούν αποτελεσματικά και αποδοτικά οι διασυνοριακές διαδικασίες αφερεγγυότητας». Συναφώς, θεσπίζει κανόνες με στόχο, όπως αναφέρεται στην τρίτη αιτιολογική σκέψη του, «τον συντονισμό των μέτρων που πρέπει να ληφθούν σχετικά με την περιουσία ενός αφερέγγυου οφειλέτη».

49 Απαιτώντας την αναγνώριση οποιασδήποτε αποφάσεως περί κινήσεως κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας εκ μέρους αρμόδιου συναφώς δικαστηρίου κράτους μέλους εντός όλων των άλλων κρατών μελών μόλις αρχίσει να παράγει τα αποτελέσματά της στο κράτος όπου αυτή εκδόθηκε, το άρθρο 16 παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού θέτει κανόνα περί προτεραιότητας, ο οποίος θεμελιώνεται σε χρονολογικό κριτήριο, υπέρ της αποφάσεως περί ενάρξεως η οποία εκδόθηκε το πρώτον. Όπως διευκρινίζεται στην εικοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, «θα πρέπει να αναγνωρίζεται σε όλα τα άλλα κράτη μέλη η απόφαση του δικαστηρίου που [επιλαμβάνεται] πρώτο της διαδικασίας, χωρίς τα άλλα κράτη μέλη να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν την απόφαση αυτή σε έλεγχο».

50 Πάντως, ο κανονισμός δεν δίδει με ικανή ακρίβεια τον ορισμό της εννοίας «απόφαση περί κινήσεως διαδικασίας αφερεγγυότητας».

51 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι οι απαιτούμενες για την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας προϋποθέσεις και διατυπώσεις διέπονται από το εθνικό δίκαιο και ποικίλλουν σημαντικά από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η διαδικασία κινείται ελάχιστο χρόνο μετά την υποβολή της αιτήσεως, δεδομένου ότι οι αναγκαίες επαληθεύσεις πραγματοποιούνται μεταγενέστερα. Σε άλλα κράτη μέλη, ορισμένες βασικές διαπιστώσεις, απαιτούσες ενδεχομένως μακρότερο χρονικό διάστημα, πρέπει να πραγματοποιούνται πριν από την έναρξη της διαδικασίας. Σύμφωνα με ορισμένα εθνικά δίκαια, η διαδικασία μπορεί να κινηθεί «προσωρινώς» παραμένοντας εκκρεμής επί σειρά μηνών.

52 Όπως ισχυρίστηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων , προέχει, για τους σκοπούς της κατοχυρώσεως της αποτελεσματικότητας του συστήματος που εγκαθίδρυσε ο κανονισμός, η προβλεπόμενη στο άρθρο 16, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, αυτού αρχή της αναγνωρίσεως να δύναται να εφαρμόζεται το ταχύτερο δυνατό κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ο μηχανισμός που προβλέπει ότι μπορεί να κινηθεί μόνο μια κύρια διαδικασία παράγουσα τα αποτελέσματά της εντός όλων των κρατών μελών όπου τυγχάνει εφαρμογής ο κανονισμός θα μπορούσε να παρακωλυθεί σοβαρά αν τα δικαστήρια αυτών, επιλαμβανόμενα ταυτόχρονα αιτήσεων εχουσών ως βάση την αφερεγγυότητα ενός οφειλέτη, είχαν τη δυνατότητα να διεκδικούν επί παρατεταμένη χρονική περίοδο παράλληλη αρμοδιότητα.

53 Προέχει η έννοια της «αποφάσεως περί κινήσεως διαδικασίας αφερεγγυότητας» να ερμηνεύεται υπό το φως του στόχου αυτού προς διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του συστήματος που εγκαθίδρυσε ο κανονισμός.

54 Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να λογίζεται ως «απόφαση περί κινήσεως διαδικασίας αφερεγγυότητας», κατά την έννοια του κανονισμού, όχι μόνον απόφαση χαρακτηριζόμενη τύποις ως απόφαση ενάρξεως από την κανονιστική ρύθμιση του κράτους μέλους στην οποία υπάγεται το εκδώσαν την απόφαση δικαστήριο, αλλ' ακόμη απόφαση που εκδόθηκε κατόπιν αιτήσεως, βασιζομένης στην αφερεγγυότητα του οφειλέτη, προς έναρξη της κατά το παράρτημα Α του κανονισμού διαδικασίας, οσάκις η απόφαση αυτή συνεπάγεται την πτωχευτική απαλλοτρίωση του οφειλέτη και οδηγεί στον διορισμό συνδίκου, ο οποίος αποτελεί αντικείμενο του παραρτήματος Γ του κανονισμού. Η εν λόγω πτωχευτική απαλλοτρίωση σημαίνει ότι ο οφειλέτης στερείται των εξουσιών διαχειρίσεως που διαθέτει επί της περιουσίας του. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή έχουν χωρήσει οι δύο χαρακτηριστικές συνέπειες της διαδικασίας αφερεγγυότητας, ήτοι ο διορισμός του κατά το παράρτημα Γ συνδίκου και η πτωχευτική απαλλοτρίωση του οφειλέτη, και ως εκ τούτου πληρούνται όλα τα στοιχεία που απαρτίζουν τον διδόμενο στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού ορισμό της διαδικασίας αυτής.

55 Σε αντίθεση προς όσα υποστήριξε ο Bondi και η Ιταλική Κυβέρνηση, η ανωτέρω ερμηνεία δεν αναιρείται από το γεγονός ότι ο κατά το παράρτημα Γ του κανονισμού σύνδικος ενδέχεται να έχει διοριστεί προσωρινώς.

56 Τόσον ο Bondi όσο και η Ιταλική Κυβέρνηση αναγνωρίζουν ότι ο στα πλαίσια της κύριας δίκης «provisional liquidator» που διόρισε το High Court, με απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 2004, καταλέγεται μεταξύ των απαριθμούμενων στο παράρτημα Γ του κανονισμού συνδίκους, όσον αφορά την Ιρλανδία. Πάντως, επισημαίνουν ότι πρόκειται για προσωρινό σύνδικο και ότι ο κανονισμός περιλαμβάνει ειδική διάταξη εφαρμοστέα στην περίπτωση αυτή. Συγκεκριμένα, όπως υπενθυμίζουν, το άρθρο 38 του κανονισμού παρέχει στον προσωρινό σύνδικο, ο οποίος ορίζεται στη δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού ως ο «διοριζόμενος πριν από την κίνηση της κύριας διαδικασίας» σύνδικος, την εξουσία να ζητεί τη λήψη συντηρητικών μέτρων επί των αγαθών του οφειλέτη που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος για το χρονικό διάστημα από την κατάθεση της αιτήσεως ενάρξεως διαδικασίας αφερεγγυότητας μέχρι την έκδοση της σχετικής αποφάσεως. Εξ αυτού, ο Bondi και η Ιταλική Κυβέρνηση συνάγουν ότι ο διορισμός προσωρινού συνδίκου δεν επάγεται την έναρξη της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας.

57 Συναφώς, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 38 του κανονισμού πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 29 αυτού, σύμφωνα με το οποίο ο σύνδικος της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας δικαιούται να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας εντός άλλου κράτους μέλους. Υπό την έννοια αυτή, το προπαρατεθέν άρθρο 38 ρυθμίζει την περίπτωση κατά την οποία το αρμόδιο δικαστήριο κράτους μέλους επελήφθη κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας, πλην όμως, μολονότι προέβη στον διορισμό προσώπου ή οργάνου με σκοπό την προσωρινή εποπτεία των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, δεν διέταξε ακόμη την πτωχευτική απαλλοτρίωση του δευτέρου και δεν διόρισε τον κατά το παράρτημα Γ του κανονισμού σύνδικο. Στην περίπτωση αυτή, το επίδικο πρόσωπο ή όργανο, μολονότι δεν είναι εξουσιοδοτημένο να κινήσει δευτερεύουσα διαδικασία αφερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος, δύναται να ζητήσει τη λήψη συντηρητικών μέτρων επί των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που βρίσκονται στο εν λόγω κράτος μέλος. Πάντως, δεν συμβαίνει αυτό στην περίπτωση της κύριας δίκης, όπου το High Court διόρισε «provisional liquidator» όπως προβλέπει το παράρτημα Γ του κανονισμού και διέταξε την πτωχευτική απαλλοτρίωση του οφειλέτη.

58 Υπό το φως των προηγηθεισών σκέψεων, επιβάλλεται να δοθεί στο πρώτο ερώτημα η απάντηση ότι το άρθρο 16, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού έχει την έννοια ότι συνιστά απόφαση περί ενάρξεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας κατά την ανωτέρω διάταξη η απόφαση που εξέδωσε δικαστήριο κράτους μέλους επιληφθέν σχετικής αιτήσεως, θεμελιούμενης στην αφερεγγυότητα του οφειλέτη και σκοπούσα στην κίνηση διαδικασίας προβλεπόμενης στο παράρτημα Α του ιδίου κανονισμού, οσάκις η εν λόγω απόφαση συνεπάγεται την πτωχευτική απαλλοτρίωση του οφειλέτη και χωρεί σε διορισμό του κατά το παράρτημα Γ του κανονισμού συνδίκου. Η σχετική πτωχευτική απαλλοτρίωση σημαίνει ότι ο οφειλέτης στερείται των εξουσιών διαχειρίσεως που διαθέτει επί της περιουσίας του.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

59 Κατόπιν της δοθείσας στο πρώτο ερώτημα απαντήσεως, παρέλκει η απάντηση επί του δευτέρου ερωτήματος.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

60 Με το πέμπτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν κράτος μέλος οφείλει, δυνάμει του άρθρου 17 του κανονισμού, να αναγνωρίσει διαδικασία αφερεγγυότητας αν η απόφαση περί ενάρξεώς της εκδόθηκε παραβιάζοντας κατοχυρωμένους εντός του πρώτου κράτους, ως επιβαλλόμενους από τη δημόσια τάξη του, δικονομικούς κανόνες.

61 Καίτοι η εικοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού απορρέει από την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, σύμφωνα με την οποία «οι λόγοι μη αναγνωρίσεως θα πρέπει να περιορίζονται στους απολύτως αναγκαίους», το άρθρο 26 αυτού προβλέπει ότι ένα κράτος μέλος δικαιούται να αρνηθεί την αναγνώριση διαδικασίας αφερεγγυότητας που άρχισε εντός άλλου κράτους μέλους, αν η αναγνώριση επάγεται αποτελέσματα προδήλως αντίθετα προς τη δημόσια τάξη του, ειδικότερα δε προς τις θεμελιώδεις αρχές ή τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του ατόμου που κατοχυρώνονται συνταγματικώς.

62 Στο πλαίσιο της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το Δικαστήριο έκρινε ότι η απαντώσα στο άρθρο 27, σημείο 1, της συμβάσεως αυτής προσφυγή στη ρήτρα της δημόσιας τάξεως πρέπει να εφαρμόζεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις καθόσον αποτελεί εμπόδιο στην επίτευξη ενός από τους θεμελιώδεις στόχους της Συμβάσεως (απόφαση της 28ης Μαρτίου 2000, C-7/98, Krombach, Συλλογή 2000, σ. I-1935, σκέψεις 19 και 21).

63 Αναγνωρίζοντας την αρμοδιότητά του να ελέγχει τα όρια εντός των οποίων ο δικαστής συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να κάνει χρήση της οικείας ρήτρας δημόσιας τάξεως προκειμένου να μην αναγνωρίσει απόφαση άλλου δικαστηρίου ετέρου συμβαλλόμενου κράτους, το Δικαστήριο έκρινε, στο πλαίσιο της Συμβάσεως

των Βρυξελλών, ότι η εφαρμογή της ρήτρας αυτής είναι νοητή μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η αναγνώριση ή εκτέλεση της εκδοθείσας σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος αποφάσεως θα προσέκρουε κατά τρόπο ανεπίτρεπτο στην έννομη τάξη του κράτους αναγνωρίσεως, καθόσον θα παραβίαζε θεμελιώδη αρχή. Η συγκεκριμένη προσβολή θα έπρεπε να συνιστά κατάφωρη παραβίαση κανόνα δικαίου θεωρούμενου ως ουσιώδους στην έννομη τάξη του κράτους αναγνωρίσεως ή δικαιώματος αναγνωριζομένου ως θεμελιώδους στην ίδια έννομη τάξη (προπαρατεθείσα απόφαση Krombach, σκέψεις 23 και 37).

64 Η ανωτέρω νομολογία μπορεί να ισχύσει και ως προς την ερμηνεία του άρθρου 26 του κανονισμού.

65 Όσον αφορά τη δικονομική πτυχή, πρέπει να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο αναγνώρισε ρητώς τη γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου σύμφωνα με την οποία κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα για μια δίκαιη δίκη (αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψεις 20 και 21, της 11ης Ιανουαρίου 2000, C-174/98 P και C-189/98 P, Κάτω Χώρες και Van der Wal κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-1, σκέψη 17, καθώς και προπαρατεθείσα απόφαση Krombach, σκέψη 26). Η ανωτέρω αρχή εμπνέεται από τα θεμελιώδη δικαιώματα που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, την τήρηση των οποίων διασφαλίζει το Δικαστήριο, το οποίο με τη σειρά του εμπνέεται από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών καθώς και από τα στοιχεία που παρέχει ιδίως η Ευρωπαϊκή Σύμβαση προασπίσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950.

66 Όσον αφορά ειδικότερα το δικαίωμα λήψεως γνώσεως εγγράφων της δικογραφίας και γενικότερα το δικαίωμα ακροάσεως στα οποία αναφέρεται το πέμπτο ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι κατέχουν εξέχουσα θέση στην οργάνωση και διεξαγωγή μιας δίκαιης δίκης. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας, το δικαίωμα των πιστωτών ή των εκπροσώπων τους να συμμετέχουν στη διαδικασία με σεβασμό της αρχής της ισότητας των όπλων ενέχει ιδιαίτερη σημασία. Καίτοι οι συγκεκριμένοι τρόποι ασκήσεως του δικαιώ-

ματος ακροάσεως ποικίλλουν ενδεχομένως ανάλογα με το κατά πόσον επείγουσα είναι η απόφανση, οποιοσδήποτε περιορισμός ασκήσεώς του πρέπει να δικαιολογείται δεόντως και να περιβάλλεται δικονομικές εγγυήσεις διασφαλίζουσες στα εμπλεκόμενα σε παρόμοια διαδικασία πρόσωπα αποτελεσματική δυνατότητα αμφισβητήσεως των θεσπισθέντων στα πλαίσια του επείγοντος μέτρων.

67 Υπό το φως των σκέψεων αυτών, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο πέμπτο ερώτημα είναι ότι το άρθρο 26 του κανονισμού έχει την έννοια ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει διαδικασία αφερεγγυότητας που άρχισε εντός άλλου κράτους μέλους αν η απόφαση περί ενάρξεως εκδόθηκε κατά πρόδηλη προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος ακροάσεως του οποίου απολαύει ένα εμπλεκόμενο σε παρόμοια διαδικασία πρόσωπο.

68 Εναπόκειται, ενδεχομένως, στο αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί αν, στα πλαίσια της κύριας δίκης, συνέτρεχε παρόμοια περίπτωση κατά τη διεξαγωγή της ενώπιον του Tribunale civile e penale di Parma διαδικασίας. Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το οικείο δικαστήριο δεν μπορεί να περιοριστεί στην εφαρμογή της ιδίας αντιλήψεώς του περί της προφορικότητας των συζητήσεων και της θεμελιώδους φύσεως που αυτή καταλαμβάνει στην έννομη τάξη του, αλλ' οφείλει να εκτιμήσει, ενώπιον του συνόλου των περιστάσεων, αν ο διορισθείς από το High Court «provisional liquidator» έτυχε επαρκούς ευχέρειας να ακουστεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

69 Δεδομένου ότι η διαδικασία ενέχει, ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ'

αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πέραν των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

1) **Όταν ο τυχόν οφειλέτης είναι θυγατρική εταιρία, η καταστατική έδρα της οποίας και εκείνη της μητέρας εταιρίας βρίσκονται σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη, το κατ' άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, τεκμήριο, σύμφωνα με το οποίο το κέντρο των κύριων συμφερόντων της συγκεκριμένης θυγατρικής κείται στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται η καταστατική έδρα της, μπορεί να καταστεί μαχητό μόνον εφόσον αντικειμενικά και αναγνωρίσιμα από τους τρίτους στοιχεία επιτρέπουν να αποδειχθεί η ύπαρξη πραγματικής καταστάσεως διαφορετικής από εκείνη που υποτίθεται ότι αντανακλά ο τόπος της καταστατικής έδρας. Αυτό θα μπορούσε ιδίως να συμβεί σε περίπτωση εταιρίας η οποία δεν ασκεί καμία δραστηριότητα στο έδαφος του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η εταιρική έδρα της. Αντιθέτως, όταν συγκεκριμένη εταιρία ασκεί τη δραστηριότητά της στο έδαφος του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η εταιρική έδρα της, το γεγονός ότι οι οικονομικές επιλογές της ελέγχονται ή μπορούν να ελέγχονται από μητρική εταιρία εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος δεν αρκεί για την ανατροπή του προβλεπόμενου στον εν λόγω κανονισμό τεκμηρίου.**

2) **Το άρθρο 16, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1346/2000 έχει την έννοια ότι η κινηθείσα από δικαστήριο κράτους μέλους κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας πρέπει να τύχει αναγνωρίσεως από τα δικαστήρια των λοιπών κρατών μελών, χωρίς τα τελευταία να έχουν τη δυνατότητα ελέγχου της αρμοδιότητας του δικαστηρίου του κράτους ενάρξεως της διαδικασίας.**

3) Το άρθρο 16, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1346/2000 έχει την έννοια ότι συνιστά απόφαση περί ενάρξεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας κατά την ανωτέρω διάταξη η απόφαση που εξέδωσε δικαστήριο κράτους μέλους επιληφθέν σχετικής αιτήσεως, θεμελιούμενης στην αφερεγγυότητα του οφειλέτη και σκοπούσα στην κίνηση διαδικασίας προβλεπόμενης στο παράρτημα Α του ιδίου κανονισμού, οσάκις η εν λόγω απόφαση συνεπάγεται την πτωχευτική απαλλοτρίωση του οφειλέτη και χωρεί σε διορισμό του κατά το παράρτημα Γ του κανονισμού συνδίκου. Η σχετική πτωχευτική απαλλοτρίωση σημαίνει ότι ο οφειλέτης στερείται των εξουσιών διαχειρίσεως που διαθέτει επί της περιουσίας του.

4) Το άρθρο 26 του κανονισμού 1346/2000 έχει την έννοια ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει διαδικασία αφερεγγυότητας που άρχισε εντός άλλου κράτους μέλους αν η απόφαση περί ενάρξεως εκδόθηκε κατά πρόδηλη προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος ακροάσεως του οποίου απολαύει ένα εμπλεκόμενο σε παρόμοια διαδικασία πρόσωπο.

(υπογραφές)